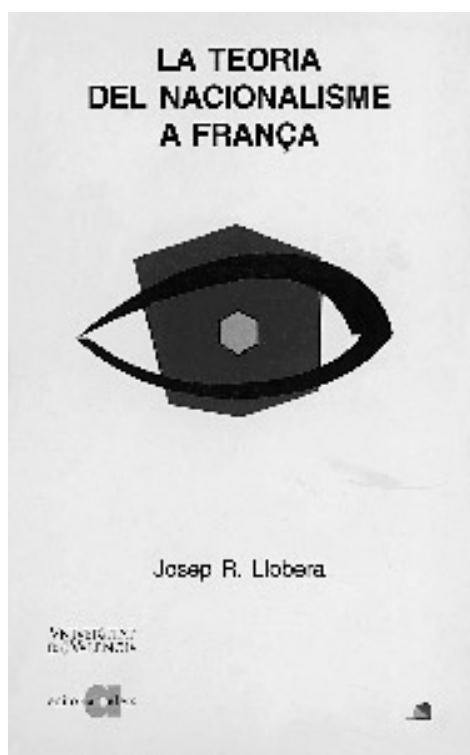

La nació a França o la malaltia del localisme

L'antropòleg i sociòleg Josep R. Llobera posa a l'abast del lector les principals aportacions franceses a l'estudi de la nació des del segle XIX fins els nostres dies. Pocs són els autors que s'hi han dedicat i gairebé sempre quan la integritat de França s'ha vist amenaçada.

LA TEORIA DEL NACIONALISME A FRANÇA

JOSEP R. LLOBERA

COL·LECCIÓ «EL MÓN DE LES NACIONS», 9

159 PÀGINES

EDITORIAL AFERS - UNIVERSITAT DE VALÈNCIA,
CATARROJA, 2003

El concepte de nació ha estat (re)interpretat i (re)definit constantment des que se'n té consciència de l'existència d'aquesta categoria política i social. Les aproximacions acadèmiques al concepte de nació estan motivades, bàsicament, per tres «impulsos»: la necessitat sociològica i antropològica de conèixer les causes i el funcionament d'un fenomen (el nacionalisme); la justificació d'un model de nació expansiu i assimilador d'altres nacions; o, per reacció a aquest altre, la justificació d'un procés d'emancipació d'una nació anexionada per una altra.

En el cas que ens ocupa, les aportacions de França a la teoria de la nació se centren, fonamentalment, en la tercera de les motivacions d'anàlisi del fet nacional. Els pocs autors que s'hi han enfrontat ho han fet perquè una amenaça exterior –principalment Alemanya– ha fet perillar les fronteres de l'Estat francès, creades també a partir d'annexions d'altres nacions o fragments. Així, fets històrics com la pèrdua d'Alsàcia-Lorena (1871), la Primera Guerra Mundial o la invasió nazi han estat els ressorts que han motivat l'estudi del fet nacional a França. Així es deprén del recorregut que el llibre fa de les aportacions d'autors com Ernest Renan, Lucien Lévy-Bruhl, Emile Durkheim,

o Louis Dumont, entre pocs altres. Moltes de les aportacions d'aquests autors s'han centrat, a més, en entendre els fonaments i les inèrcies del nacionalisme alemany, més que no pas les dinàmiques internes del nacionalisme francès. Això és així, entre altres coses, perquè l'observació de les pròpies entranyes de la «nació» francesa topa irremeiablement amb un país no tan homogeni nacionalment com seria desitjat. De fet, una de les conclusions del professor Llobera no és una altra que la denúncia de l'emmirallament a què la majoria d'aquests autors sotmeten les seues anàlisis de la nació francesa: «la tradició sociològica francesa, des de Durkheim fins a Schnapper, passant per Maus i Dumont, pateix d'una malaltia greu: una definició localista de la nació». D'altra banda, Llobera també posa de relleu els pocs autors francesos que s'hi han dedicat a fer aportacions a l'estudi de la nació així com la poca recepció que n'han tingut en els estudis sobre el nacionalisme i la nació que han agafat embranzida durant la segona meitat del segle xx o la mala interpretació que, a judici de l'autor, se n'ha fet d'alguna d'aquestes aportacions.

Marc Candela